

1. Referentie

Referentie	Van Rompaey, V., Roe, K. & Struys K. (2002). Children's influence on Internet access at home. Adoption and use in the family context. <i>Information, Communication & Society</i> , 5, 2, 189-206.
Taal	Engels
ISSN	1369-118X (print), 1468-4462 (online)
Publicatievorm	Tijdschriftartikel

2. Abstract

In deze studie wordt gebruik gemaakt van een geïntegreerd kwantitatief en kwalitatief onderzoeksontwerp. Uit meer dan 900 telefonische interviews werd een typologie van familietypes geconstrueerd, gebaseerd op bezit van mediatoestellen. De families worden onderverdeeld in 'traditioneel' (lage mediadichtheid), 'gemiddeld' (gemiddelde mediadichtheid) en 'multimedia' (hoge mediadichtheid) families. Deze typologie werd dan gebruikt als basis voor het selecteren van 38 families. In 31 families waren er kinderen aanwezig, deze werden dan ook geselecteerd voor verdere diepte-interviews. Op basis van deze interviews bleek dat kinderen een belangrijke rol spelen in de verwerving en het gebruik van Internet. Eveneens bleek dat internettoegang en -gebruik een belangrijk punt was in familiediscussies en -conflicten, zowel tussen ouders en kinderen als onder de kinderen.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Gezin, media, vrije tijd
trefwoord(en)	Mediabezit, mediagebruik, ICT

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Veerle Van Rompaey, Keith Roe en Karin Struys School voor massacommunicatieresearch Departement Communicatiewetenschappen K.U.Leuven Van Evenstraat 2A 3000 Leuven Tel: 016/ 32 32 20 of 016/ 32 32 24 Fax: 016/ 32 33 12 http://soc.kuleuven.be/smc/

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	- In welke mate spelen kinderen, binnen de familiale context, een rol bij het verwerven en het gebruik van Internet? - Hoe maken ze er gebruik van? - Wat denken ouders over Internet en in welke mate controleren zij het gebruik ervan?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	In een eerste fase werden computerondersteunde telefonische interviews afgenomen bij 965 Vlaamse families. Op basis van de resulterende data werd een typologie (3 types) van families geconstrueerd, gebaseerd op mediabezit. Op het einde van deze kwantitatieve survey werd aan de respondenten gevraagd of ze wilden deelnemen aan het follow-up onderzoek. Dit bestaat uit een interview met alle gezinsleden bij hen thuis, voorafgegaan door een telefonisch contact. 29% van de gezinnen wenste aan het follow-up onderzoek deel te nemen. Op basis van de typologie werden uit deze 29% 38 gezinnen geselecteerd voor het kwalitatief onderzoek, bestaande uit diepte-interviews. 31 van deze gezinnen hebben kinderen. Het zijn deze gezinnen die bij dit onderzoek van belang zijn. Er werden vragen gesteld over familie-interactie, familieorganisatie, regels in het gezin over het gebruik van media, mediadichtheid, mediagebruik, mediaverwerving en vrijetijdsactiviteiten.
Onderzochte groep	Voor het kwantitatief onderzoek: 965 Vlaamse gezinnen werden in 1998 telefonisch gecontacteerd. Voor het kwalitatief onderzoek: 38 van de 965 gezinnen namen ook deel aan het diepte-interview. 31 van deze gezinnen hebben kinderen en zijn dus van belang voor dit onderzoek.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Kwantitatief deel van het onderzoek:

3 familietypes	- 'traditionele families' (54%): lage mediadichtheid: in het bezit van TV, telefoon en beperkte audioapparatuur. - 'gemiddelde families' (31%): gemiddeld mediabezit: meer mediatoeepassingen dan traditionele families (extra TV's en audioapparatuur), maar niet in het bezit van nieuwe media. - 'multimedia families' (15%): hoge mediadichtheid: hoge dichtheid aan mediatoeepassingen en aanwezigheid van e-mail, Internet, cd-roms...
Computerbezit	55% van de telefonisch gecontacteerde Vlaamse gezinnen hebben een computer, waarvan de meerderheid een multimediacomputer (35% van alle gezinnen).
Internettoegang	- Slechts 15% van de bevraagde gezinnen had internettoegang. - Er is een positieve samenhang tussen Internettoegang en het opleidingsniveau van de ouders (moeder: $r = 0.25$, $p < 0.01$; vader: $r = 0.22$, $p < 0.01$). - Er is een positieve correlatie tussen het aantal internetverbindingen in huis en het aantal kinderen in het gezin ($r = 0.17$, $p < 0.01$).

Kwalitatief deel van het onderzoek:

Voor aanname	- De algemene socio-culturele omstandigheden waarin mensen leven speelt een belangrijke rol bij de aanname van nieuwe ICT. Kinderen uit 'traditionele' en 'gemiddelde' families raken vertrouwd met het Internet via school. Het verschil tussen beiden is dat de tweede groep in staat is om zelfstandig te surfen op het Internet terwijl de eerste groep dit niet kan. In tegenstelling tot kinderen uit 'traditionele' families willen kinderen uit 'gemiddelde' families ook graag Internet thuis en ze vragen ernaar bij hun ouders. Indirect drukken ze daarbij amusementsgebaseerde motieven uit. Om hun ouders te overhalen wijzen ze op het functionele nut. - Ouders in 'gemiddelde' families reageren op de vraag naar Internet door uitstel of weigering. Weigering leidt vaak tot discussies tussen ouders en kinderen. Hierbij komen drie argumenten voor weigering terug: incompetentie van de ouders i.v.m. ICT, Internet onnuttig achten en financiële drempels. Bij uitstel van internettoegang is bescherming van de kinderen een motief.
Aanname	In 'multimedia' families worden proefabonnementen vaak gebruikt om ouders te overtuigen van de voordelen van internettoegang. Ook een aantal 'gemiddelde' families raakten vertrouwd met het Internet via proefabonnementen.
Na aanname	In 'multimedia' families melden kinderen dat ze het Internet vooral gebruiken als amusement. In bijna alle 'multimedia' families gebruiken de kinderen het Internet vaker dan hun ouders. Meestal zijn de ouders zelfs niet geïnteresseerd in het gebruik van Internet.

	Meisjes gebruiken het Internet meestal om te chatten, terwijl jongens eerder het Internet gebruiken om op zoek te gaan naar 'cheat codes' voor computerspelletjes.
Ouderlijke controle	De meeste ouders weten niet waarom hun kinderen het Internet gebruiken en welke websites ze daarbij bezoeken. Ze gaan er van uit dat ze te maken hebben met het schoolwerk van hun kind. Ouders gebruiken het Internet minder vaak dan hun kinderen waardoor ze minder op de hoogte zijn van de inhoud van sommige websites. Ouders in 'multimedia' families zijn bezorgder over de tijd dat hun kinderen spenderen aan het surfen dan over de websites die ze bezoeken. Hun bezorgdheid is deels financieel. Deze kwestie leidt vaak tot conflicten tussen ouders en hun kinderen.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Samenvatting

In dit onderzoek wordt nagegaan welke rol kinderen spelen bij het verwerven en het gebruiken van Internet in het gezin. Daarnaast onderzoekt men wat ouders hierover denken en in welke mate ze het gebruik van Internet bij hun kinderen controleren. Het onderzoek werd uitgevoerd door Veerle van Rompaey, Keith Roe en Karin Struys van het departement communicatiewetenschappen van de Katholieke Universiteit Leuven.

Er is een geïntegreerd kwantitatief en kwalitatief onderzoeksontwerp gebruikt. In de eerste fase werden computerondersteunde telefonische interviews afgenomen bij 965 Vlaamse families. Op basis van de resultaten werd een typologie (3 types) van families geconstrueerd, gebaseerd op mediabezit. De typologie bestaat uit 'traditionele' families, dit betekent lage media dichtheid (in het bezit van TV, telefoon en audioapparatuur), 'gemiddelde' families, deze zijn in het bezit van wat meer media-apparaten maar niet in het bezit van nieuwe ICT en 'multimedia' families, die een hoge mediadichtheid hebben en toegang tot het internet.

Op het einde van deze kwantitatieve survey werd aan de respondenten gevraagd of ze wilden deelnemen aan het follow-up onderzoek. Dit bestaat uit een interview met alle gezinsleden bij hen thuis, voorafgegaan door een telefonisch contact. 29% van de gezinnen wenste aan het follow-up onderzoek deel te nemen. Op basis van de typologie werden uit deze 29% 38 gezinnen geselecteerd voor het kwalitatief onderzoek, bestaande uit diepte-interviews. 31 van deze gezinnen hebben kinderen. Het zijn deze gezinnen die bij dit onderzoek van belang zijn. Er werden vragen gesteld over familie-interactie, familieorganisatie, regels in het gezin over het gebruik van media, mediadichtheid, mediagebruik, mediaverwerving en vrijetijdsactiviteiten.

55% van de telefonisch gecontacteerde Vlaamse gezinnen hebben een computer, waarvan de meerderheid een multimediacomputer (35% van alle gezinnen). Slechts 15% van de bevraagde gezinnen had internettoegang. Er is een positieve samenhang tussen Internettoegang en het opleidingsniveau van de ouders (moeder: $r = 0.25$, $p < 0.01$; vader: $r = 0.22$, $p < 0.01$). Er is een positieve correlatie tussen het aantal internetverbindingen in huis en het aantal kinderen in het gezin ($r = 0.17$, $p < 0.01$). De algemene socio-culturele omstandigheden waarin mensen leven speelt een belangrijke rol bij de aanname van nieuwe ICT. Kinderen uit 'traditionele' en 'gemiddelde' families raken vertrouwd met het Internet via school. Het verschil tussen beiden is dat de tweede groep in staat is om zelfstandig te surfen op het Internet terwijl de eerste groep dit niet kan. In tegenstelling tot kinderen uit 'traditionele' families willen kinderen uit 'gemiddelde' families ook graag Internet thuis en ze vragen ernaar bij hun ouders. Indirect drukken ze daarbij amusementsgebaseerde motieven uit. Om hun ouders te overhalen wijzen ze op het functionele nut. Ouders in 'gemiddelde' families reageren op de vraag naar Internet door uitstel of weigering. Weigering leidt vaak tot discussies tussen ouders en kinderen. Hierbij komen drie argumenten voor weigering terug: incompetentie van de ouders i.v.m. ICT, Internet onnuttig achten en financiële drempels. Bij uitstel van internettoegang is bescherming van de kinderen een motief. In 'multimedia' families worden proefabonnementen vaak gebruikt om ouders te overtuigen van de voordelen van internettoegang. Ook een aantal 'gemiddelde' families raakten vertrouwd met het Internet via proefabonnementen. In 'multimedia' families melden kinderen dat ze het Internet vooral gebruiken als amusement. In bijna alle 'multimedia' families gebruiken de kinderen het Internet vaker dan hun ouders. Meestal zijn de ouders zelfs niet geïnteresseerd in het gebruik van Internet. Meisjes gebruiken het Internet meestal om te chatten, terwijl jongens eerder het Internet gebruiken om op zoek te gaan naar 'cheat codes' voor computerspelletjes. De meeste ouders weten niet waarom hun kinderen het Internet gebruiken en welke websites ze daarbij bezoeken. Ze gaan er van uit dat ze te maken hebben met het schoolwerk van hun kind. Ouders gebruiken het Internet minder vaak dan hun kinderen waardoor ze minder op de hoogte zijn van de inhoud van sommige websites. Ouders in 'multimedia' families zijn bezorgder over de tijd dat hun kinderen spenderen aan het surfen dan over de websites die ze bezoeken. Hun bezorgdheid is deels financieel. Deze kwestie leidt vaak tot conflicten tussen ouders en hun kinderen.

Het belangrijkste wat uit de interviews naar voren kwam, is dat internettoegang en -gebruik een steeds belangrijkere kwestie worden bij discussies en conflicten in het gezin.

Toekomstig onderzoek zou moeten focussen op 'intermediate' en 'multimedia' families om te onderzoeken op welke manier de verwerving en de langdurige aanwezigheid van het Internet en andere nieuwe ICT de communicatiepatronen en de relaties tussen gezinsleden beïnvloeden.

Dit artikel kan ook de aanzet vormen om een aantal zaken verder na te gaan. In welke mate gaan deze nieuwe media de bestaande media aanvullen of vervangen? En ontstaan er door het gebruik van Internet nieuwe vormen van genderdifferentiatie?